

TORSDAG 6 FEBRUARI 2020

Kunskapshopp

Nils Funcke skrev på Expressens kultursida att Åsa Wikforss ger uttryck för en auktoritär syn på kunskap i boken "Alternativa fakta".

Nu svarar **Åsa Wikforss** på kritiken att hon inte vill ta debatten.

Nils Funcke hävdar att jag i min bok "Alternativa fakta" framstår som motståndare till debatt och att jag ger uttryck för en auktoritär syn på kunskap och diskussion (Expressen 3/2). Eftersom jag ägnar halva min vakna tid åt just debatt kommer anklagelsen en smula överraskande, men jag tar gärna tillfället i akt att berätta vad jag faktiskt säger i min bok om debattens roll för kunskapen.

Som Funcke mycket riktigt noterar säger jag uttryckligen att man ska ta alla debatter och att debatter behövs för att de gör det möjligt att offentligt granska argument (se s. 252). Jag noterar dock att grundvillkoren för en debatt bör vara uppfyllda, särskilt när det gäller debatter i radio och tv: Det ska finnas rimligt tvivel i frågan och deltagarna måste ha tillräckligt med kunskap i ämnet och vara villiga att diskutera relevanta argument för och emot.

Varför det? Därför att det annars finns en risk att man skapar så kallade falska balanser, där själva det faktum att man arrangerar en debatt felaktigt ger intrycket av att det finns två lika rimliga sidor. Det vore till exempel inte en god idé att ha en debatt på bästa sändningstid om huruvida Förintelsen ägde rum. Det är heller inte en god idé att låta en smittskyddsforskare debattera med en orolig förälder (vilket Studio Ett gjorde i

AUKTORITET. Att lita på elektricitetsexpertisen hos en elektriker är inte att ha en auktoritär syn på kunskap, menar Åsa Wikforss.

Foto: JOHAN ADELGREN

Åsa Wikforss är professor i filosofi vid Stockholms universitet och ledamot av Svenska Akademien.

Foto: TT

sin elektriker, därför att denne kan mer än man själv när det gäller elektricitet, har jag då gett uttryck för en auktoritär syn på kunskap? Poängen i min bok är hursomhelst att den mänskliga kunskapen är ett gemensamt bygge och att vi måste lita på andra människor för att få kunskap om vår omvärld. Jag förklarar också varför tillit till forskare och experter är något helt annat än auktoritetstro (se s. 235).

ett hårt kritiserat programinslag).

De "ideologiska härförare" och "politiska bondfångare" som Funcke nämner gynnas bara av att denna typ av falska balanser lyfts fram i offentligheten.

Märk väl att jag diskuterar just debatter på radio och tv när jag säger detta. Jag hävdar självklart inte att dessa frågor inte under några omständigheter bör debatteras. Jag förespråkar inte heller några som helst statliga regler mot dåliga debatter (det vore att på ett problematiskt sätt begränsa yttrandefriheten).

Funcke betonar att det inte finns någon fråga som är slutgiltigt avgjord och hänvisar till Mills idé att vi inte skulle hysa tilltro till Newtons gravita-

tionslag om den inte fick ifrågasättas.

Detta håller jag givetvis med om. Faktum är att en central tes i min bok är just att vi behöver debatt och granskning om kunskapen ska komma fram. Det som kännetecknar de vetenskapliga institutionerna är att de är uppbyggda runt dessa idéer: man använder sig av olika typer av intergranskande mekanismer för att motverka fördomar och upptäcka fel och det finns inga teser som är så etablerade att de inte kan komma att ifrågasättas. Men skälet till att de vetenskapliga institutionerna fungerar så väl är just att man har att förhålla sig till vetenskaplig metod och giltig argumentation.

Jag är inte helt säker på vad det innebär att ha en auktoritär syn på kunskap. Om jag hävdar att man ska lita på

Faktum är att en central tes i min bok är just att vi behöver debatt och granskning om kunskapen ska komma fram.

Slutligen så Funckes påstående att jag är ovillig att ta debatter. Skälet ska vara att jag, när jag fick mothugg vad gäller min kritik av den pedagogiska teori som kallas för konstruktivism, hävdade att det inte fanns någon argumentation i debattartikeln. Det bör då noteras att jag i ett svar i SvD (21/12-2019) bemötte anklagelserna i artikeln och samtidigt betonade att de pedagogiska forskarna borde ta den vetenskapliga evidensen mot konstruktivismen på allvar.

Funcke säger återigen att jag ger uttryck för auktoritetstro när jag hänvisar till forskningen. Menar han på allvar att vi inte ska bry oss om vetenskaplig evidens? Gäller detta i så fall bara pedagogiken eller all forskning – klimatforskning, partikelfysik och cancerforskning?

Åsa Wikforss
kulturen@expressen.se

Åsa Wikforss är professor i filosofi vid Stockholms universitet och ledamot av Svenska Akademien.